

2014–2020 m. ES ir Lietuvos strateginių dokumentų žemėlapis

2011 m. gegužės 17 d.

**Komisijos 2014–2020 m. ES
struktūrinės paramos klausimams
spręsti posėdis**

Pagrindiniai dokumentai

FINANSŲ MINISTERIJA

2010 m. birželio 17 d. – patvirtinta **ES2020 strategija**

2010 m. spalio 19 d. – Europos Taryba patvirtino EK komunikatą **“ES biudžeto peržiūra”**

2010 m. lapkričio 10 d. – išleista **Penktoji ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaita**

2011 m. birželis – EK pasiūlymas dėl 2014–2020 m. finansinės perspektyvos

2011 m. rudenį – EK pasiūlymai dėl ES sanglaudos politikos reglamentų

2012 m. – sprendimai dėl reglamentų

2013 m. – ES struktūrinės paramos panaudojimo dokumentų pateikimas EK, derybos ir patvirtinimas

EK komunikatas “ES biudžeto peržiūra”:

- Nėra pateikiamas detalus sektorių ar sričių finansavimo poreikis.
- ES biudžeto ryšys su ES2020 strategijos tikslais:
 - Pažangus augimas: moksliniai tyrimai ir inovacijos, infrastruktūros finansavimas transporto, komunikacijų ir energetikos srityse
 - Tvarus augimas: klimato ir energetikos tikslai, BŽŪP
 - Integracinis augimas: **Sanglaudos politika**, Europos globalizacijos fondas
- Inovatyvus finansavimas
- Finansinės programos trukmė
- Ekonominis valdymas (5, 7, 10 metų)
- Nauji nuosavi ištekliai (ES biudžeto pajamos)

*Pvz., Komunikato dalyje „**Sanglaudos politika ir strategija „Europa 2020“** akcentuojamas aiškus sanglaudos politikos ir strategijos „Europa 2020“ ryšys. O tam, kad būtų pasiekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslai, **būtų galima nustatyti aiškius prioritetus, tarp kurių - teršalų išmetimo mažinimas; mūsų aplinkos kokybės gerinimas ir t.t.***

Penktoji sanglaudos ataskaita

- pristatoma 3 metų laikotarpio regionų padėtis;
- aptariamos nacionalinės ir regioninės tendencijos, Sanglaudos politikos poveikis, santykis su kitomis ES politikomis;
- pateikiami pasiūlymai dėl Sanglaudos politikos ateities.

Ataskaitą galima rasti esparama.lt

ES2020 STRATEGIJA

PRIORITETAI

Pažangus augimas

Tvarus augimas

Integracinis augimas

TIKSLAI

PAVYZDINĖS INICIATYVOS

Inovacijos

“Innovation Union”

Švietimas

“Youth on the move”

**Skaitmeninė
Visuomenė**

“A digital agenda for Europe”

**Klimato kaita ir
Energetika**

“Resource efficient Europe”

Konkurencingumas

*“An industrial policy for the
globalisation era”*

Užimtumas ir žinios

“An agenda for new skills and jobs”

Kova prieš skurdą

“European platform against poverty”

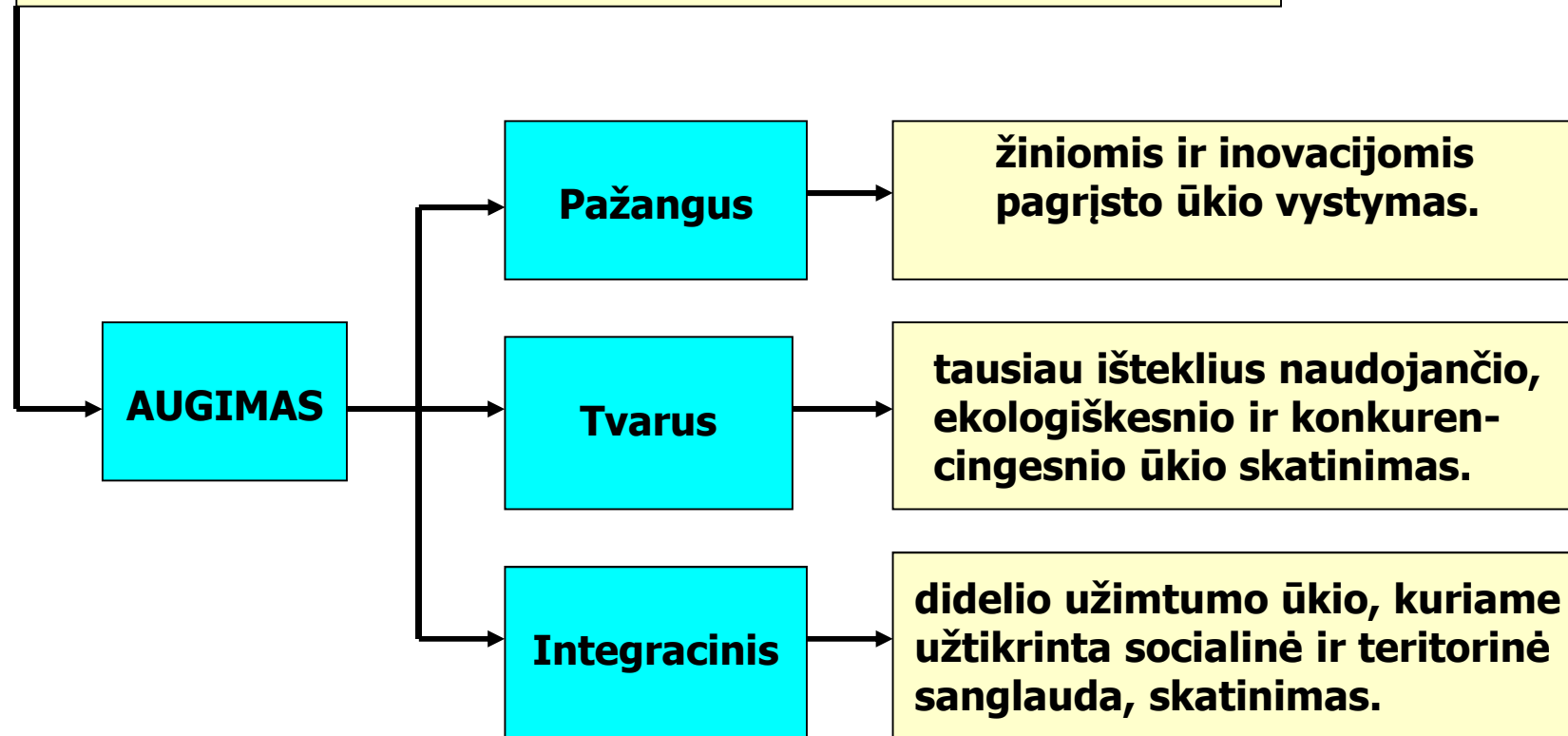
Vieninga rinka

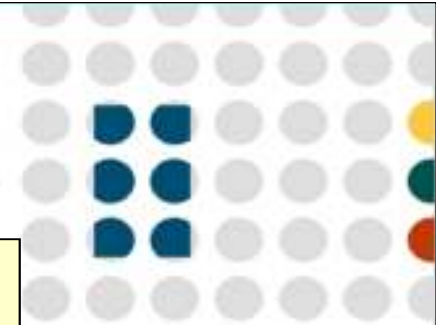
Europa 2020 finansavimas (EU budget, EIB)

ES Išoriniai veiksmai

2020 m. Europos strategijos PRIORITETAI

2020 m. Europos strategijos TIKSLAI

75 % 20–64 amžiaus žmonių turėtų dirbti.

3% ES BVP turėtų būti investuojami į MTTP

Turėtų būti įgyvendinti „20/20/20“ klimato ir energetikos tikslai (įskaitant išmetamų teršalų mažinimą 30 %, jei tam yra tinkamos sąlygos).

Mokyklos nebaigusių asmenų dalis turėtų būti nedidesnė kaip 10 %, bent 40 % jaunesnės kartos atstovų turėtų turėti aukštąjį išsilavinimą.

ant skurdo ribos turėtų būti 20 mln. žmonių mažiau.

2020 m. Europos strategijos pavyzdinės iniciatyvos

„Inovacijų sąjunga“

sudaryti geresnes pagrindines sąlygas ir finansavimo sąlygas moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kad būtų užtikrinta, jog novatoriškos idėjos virstų prekėmis ir paslaugomis, kurios skatintų augimą ir naujų darbo kūrimą.

„Judus jaunimas“

gerinti švietimo sistemų rezultatus ir sudaryti geresnes sąlygas jaunimui patekti į darbo rinką.

„Europos skaitmeninė darbotvarkė“

greičiau plėtoti spartųjų internetą ir užtikrinti, kad namų ūkiai ir įmonės galėtų naudotis bendros skaitmeninės rinkos teikiamais privalumais.

„Tausiai išteklius naudojanti Europa“

padėti atsieti ekonomikos augimą nuo išteklių naudojimo, remti perėjimą prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ūkio, didinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, modernizuoti mūsų transporto sektorių ir skatinti energijos vartojimo efektyvumą.

„Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“

kurti geresnę verslo aplinką, visų pirma MVI, remti tvirtos ir tvarios pramonės bazės kūrimą, kad galėtume konkuruoti pasauliniu mastu.

„Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“

modernizuoti darbo rinkas ir žmonėms suteikti daugiau galių sudarant galimybes tobulinti įgūdžius bet kuriuo gyvenimo etapu, kad būtų didinamas darbo jėgos aktyvumas, darbo pasiūla labiau atitiktų paklausą, taip pat pasitelkiant darbo jėgos judumą.

„Europos kovos su skurdu planas“

užtikrinti socialinę ir teritorinę sanglaudą, kad visi galėtų pasinaudoti augimo ir naujų darbo vietų teikiamais privalumais, o skurstantys ir socialiai atskirti asmenys galėtų gyventi oriai ir aktyviai dalyvauti visuomenėje.

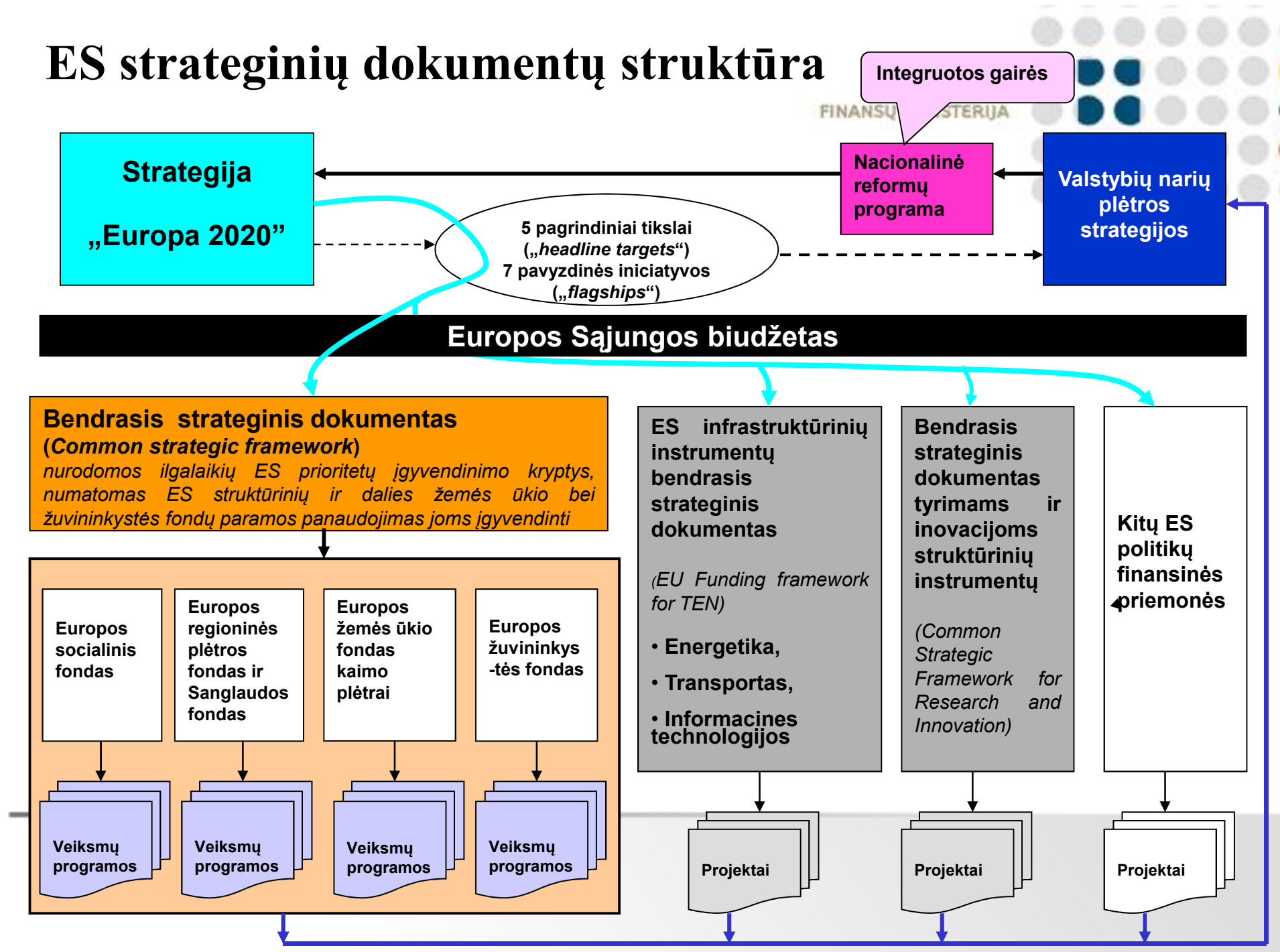

2020 m. Europos strategijos pavyzdinės iniciatyvos

**„Tausiai išteklius
naudojanti
Europa“**

Pagrindinis šios pavyzdinės iniciatyvos tikslas – padidinti tikrumą dėl investicijų ir inovacijų, susitariant dėl ilgalaikės vizijos ir užtikrinant, kad visose politikos srityse į tausų išteklių naudojimą būtų atsižvelgiama išlaikant pusiausvyrą. Inicatyvoje numatyta ilgalaikė įvairių politikos sričių veiksmų programa, kuria remiamos klimato kaitos, energetikos, transporto, pramonės, žaliavų, žemės ūkio, žuvininkystės, biologinės įvairovės ir regioninės plėtros politinės darbotvarkės. Šie įvairūs aspektai turi būti tinkamai koordinuojami.

ES strateginių dokumentų struktūra

2020 m. Europos strategijos integruotos gairės

I dalis. Bendros valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairės

1 gairė. *Viešųjų finansų kokybės ir tvarumo užtikrinimas*

2 gairė. *Makroekonomikos disbalanso šalinimas*

3 gairė. *Euro zonos disbalanso mažinimas*

4 gairė. *Moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai bei inovacijoms skirtos paramos optimizavimas, žinių trikampio tobulinimas ir skaitmeninės ekonomikos potencialo panaudojimas*

5 gairė. *Išteklių veiksmingumo gerinimas ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas*

6 gairė. *Verslo ir vartotojų aplinkos gerinimas ir pramonės bazės modernizavimas*

II dalis. Valstybių narių užimtumo politikos gairės

7 gairė. *Dalyvavimo darbo rinkoje didinimas ir struktūrinio nedarbo mažinimas*

8 gairė. *Kvalifikuotos darbo jėgos formavimas, atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius, darbo kokybės ir mokymosi visą gyvenimą skatinimas*

9 gairė. *Visų lygių švietimo ir mokymo sistemų veikimo tobulinimas ir aukštąjį išsilavinimą turinčių skaičiaus didinimas*

10 gairė. *Socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu.*

2020 m. Europos strategijos integruotos gairės

5 gairė. „Išteklių veiksmingumo gerinimas ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas“

numatoma, kad valstybės narės turėtų įgyvendinti struktūrines reformas, sumažinti išmetamų dujų kiekį, turėtų naudotis rinka grindžiamomis priemonėmis, įskaitant apmokestinimą, kad paremtų ekologišką augimą ir darbo vietas, skatintų naudojimąsi atsinaujinančiais ištekliais, skatintų energijos taupymą ir ekologiškas inovacijas <...> užtikrintų pažangą dekarbonizuojant transportą ir energijos gamybą ir pan. Valstybės narės turėtų plėtoti pažangias, atnaujintas ir visiškai tarpusavyje susijusias transporto ir energetikos infrastruktūras. Šiems tikslams remti valstybės narės turėtų kiek įmanoma labiau panaudoti ES lėšas.

ES 2020 Strategijos pagrindiniai tikslai ir jų LT projekcijos

Nacionalinėje Reformų Programoje

FINANSŲ MINISTERIJA

Rodiklis	ES 2020 Strategijos tikslai	Esama situacija Lietuvoje	Lietuvos projekcijos 2020 m.
Pazangus ekonomikos augimas			
Investicijų į MTEP didinimo rodiklis, % BVP	3 %	0,84 %	1,9 %
Igijusių tik pagrindinį išsilavinimą ir toliau nesimokančiųjų didinimo rodiklis, % 18-24 m. grupės žmonių	10 %	11,3 %	ne daugiau 9 %
Turinčių aukštąjį arba jam prilygstamą išsilavinimą didinimo rodiklis, % 30-34 m. grupės žmonių	40 %	40,6 %	40 %
Tvarus ekonomikos augimas			
Atsinaujinančių energijos išteklių sunaudojimo didinimo rodiklis, %	20 %	16 %	23 %
Galutinės energijos vartojimo sumažinimo rodiklis, % nuo 2009 m. lygio	20 %	1,5 %	17 %
Siltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ribojimo rodiklis, % nuo 2005 m. lygio	20 %	14,9 % 18,4 mln. t	ne daugiau 15 % 18,9 mln. t
Integracinis ekonomikos augimas			
Užimtumo didinimo rodiklis, % 20-64 m. gyventojų	75 %	67,2 %	72,8 %
Gyventojų patiriančių skurdo riziką/materialinius nepriteklus/gyvenančių bedarbių ar labai žemo užimtumo namų ūkiuose, mažinimo rodiklis, tūkst.	Ant skurdo ribos turi būti 20 mln. žmonių mažiau	995	825

LT Nacionalinė Reformų Programa

4.1. Atsinaujinančių energijos išteklių sunaudojimo didinimas

*numatoma atsinaujinančių energijos išteklių dalį bendrajame galutiniame energijos suvartojime 2020 metais **padidinti iki 23 proc.***

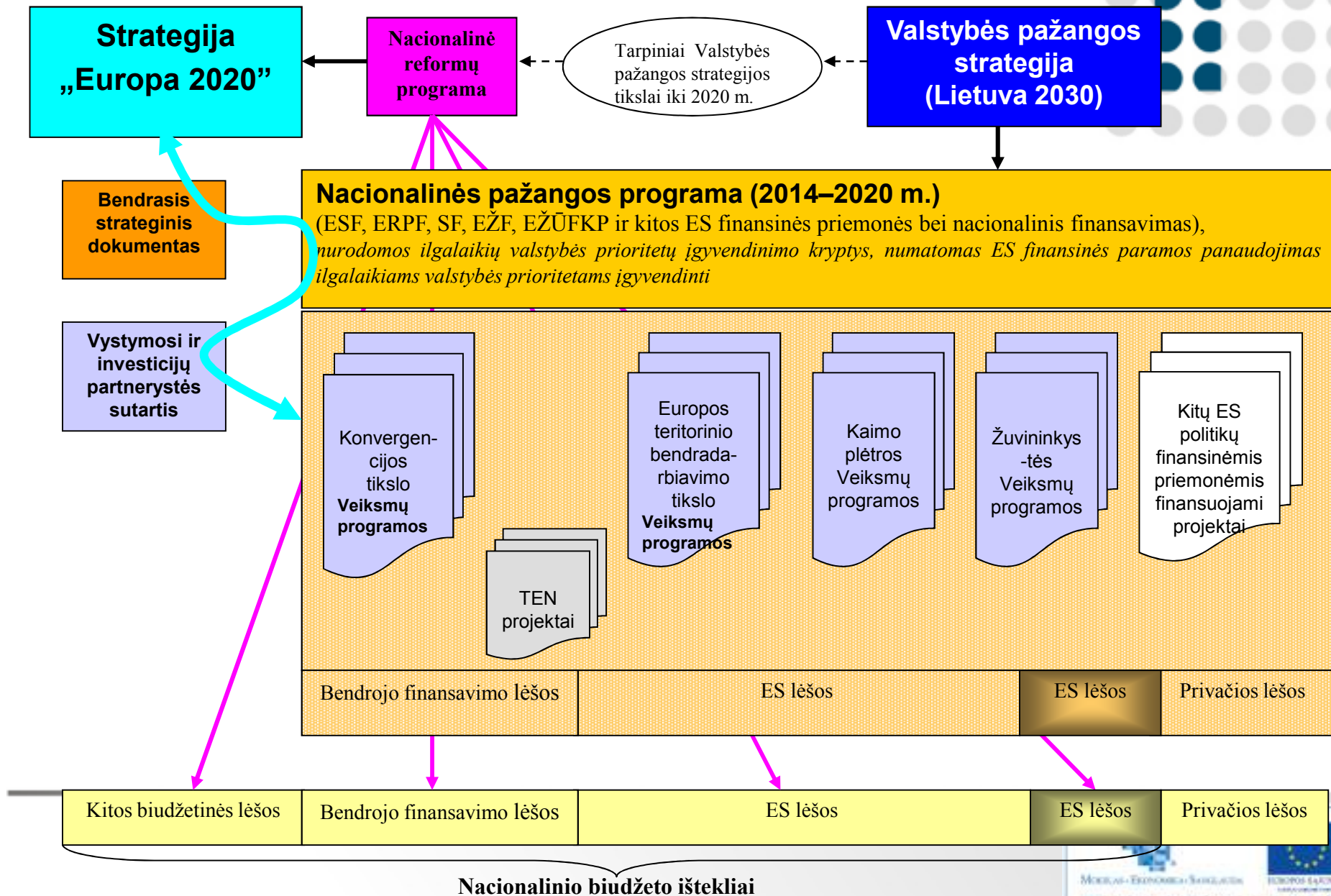
4.2. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas

*numatoma, kad taupant 2020 m. bus galima **suvartoti 17 proc. mažiau galutinės energijos** nei jos buvo suvartota 2009 metais.*

4.3. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ribojimas

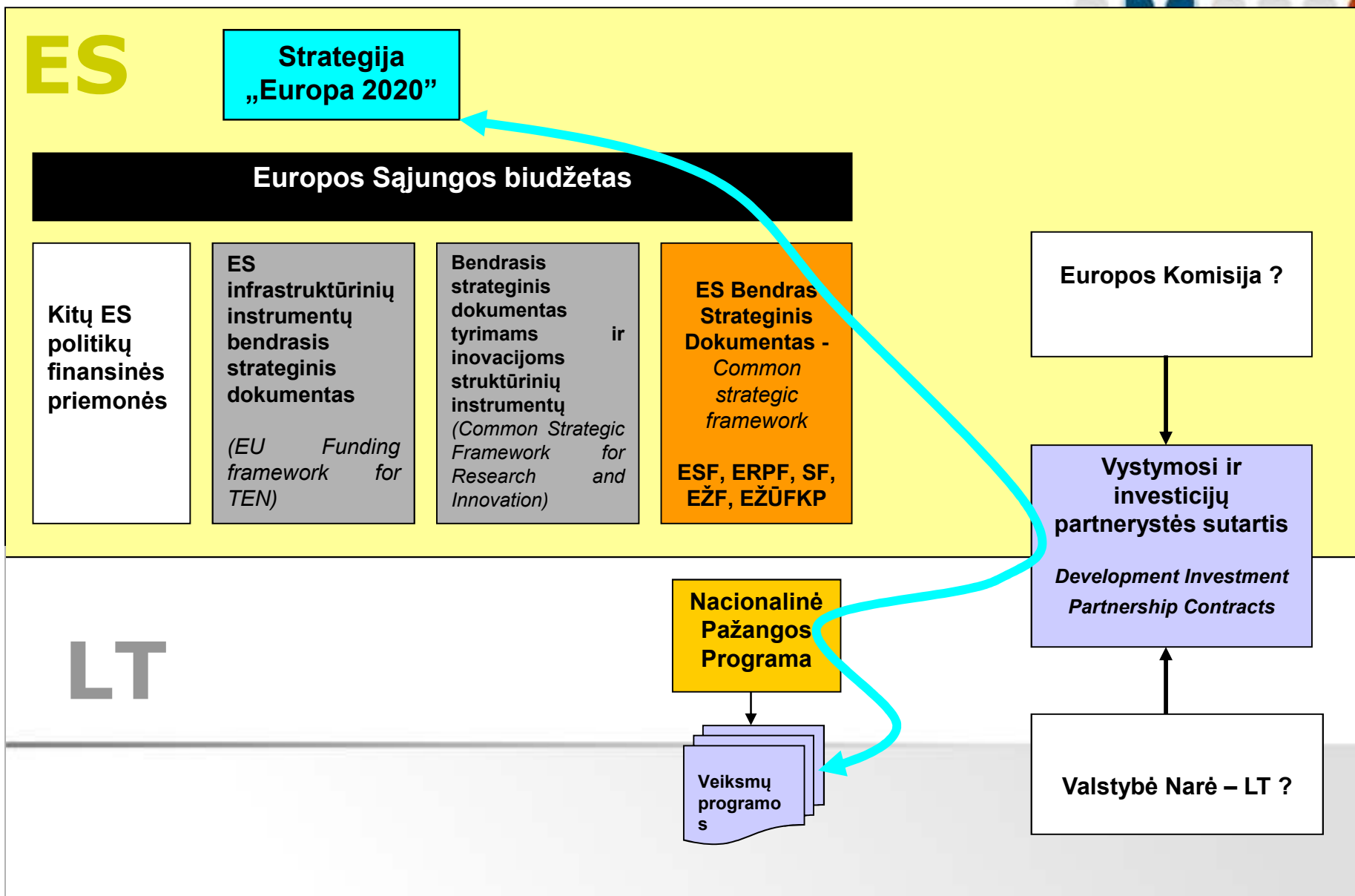
*numatoma **ne daugiau kaip 15%** padidinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) išmetimus tuose sektoriuose, kuriuose netaikoma ES išmetamųjų teršalų prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema.*

Lietuvos nacionalinių strateginių dokumentų struktūra

ES programavimo dokumentų ryšio schema

FINANSŲ MINISTERIJA

Vystymosi ir investicijų partnerystės sutartis

(angl. Development Investment Partnership Contract)

Apima keletą finansinius instrumentus
(ESF, ERPF, SF, BŽŪP, BŽP)

Nustatomos ES fondų koordinavimas nacionaliniu lygmeniu

Nustatomi tematiniai tikslai/prioritetai ir apibendrinami specialūs tikslai

Specialiems tikslams numatomi rezultato rodikliai išreiškiantys sumanytus pokyčius

Nustatoma vystymosi strategija

Nustatomi išmatuojami tikslai, kuriuos reikia pasiekti

Numatomi bei paskirstomi nacionaliniai bei europiniai finansavimo šaltiniai tarp programų ir prioritetinių sričių

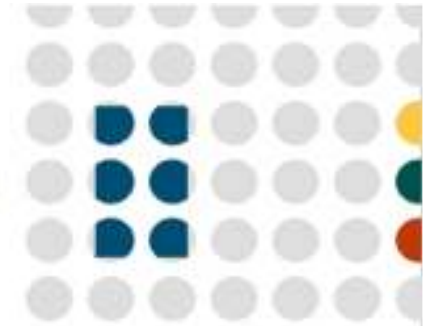
ES fondų lėšos
Nacionalinis finansavimas

Nustatomos ES sanglaudos politikos sąlygos (angl. conditionalities)

Makroekonominės sąlygos
EX-ante sąlygos
Struktūrinių reformų sąlygos

Nurodomos konsultacijos su partneriais rengiant šią sutartį

Pateikiama informacija papildomumo principui patikrinti

Išteklių sutelkimo požiūrio elementai: Tematiniai / Investavimo prioritetai

Tematiniai prioritetai

- Išteklių turėtų būti labiau sutelkiami, jei norima, kad jie turėtų pakankamą reikšmę ir duotų apčiuopiamos naudos
- Nustatytas tematinių prioritetų sąrašas susietas su “Europa 2020” prioritetais, Integruotomis gairėmis ir pavyzdinėmis iniciatyvomis
- Tematiniai prioritetai nustatomi reglamentuose
- VN gaunančios mažiau paramos turi paskirti visą finansinę paramą dviems arba trimis prioritetams, tuo tarpu gaunantys daugiau finansinės paramos gali pasirinkti daugiau tematinių prioritetų
- Įgyvendinti tam tikrus prioritetus būtų privaloma?

Investavimo prioritetai

- investavimo sritys pasirenkamos tematinių prioritetų apimtyje ten kur viešas finansavimas reikalingas, investicijos turi ES pridėtinę vertę

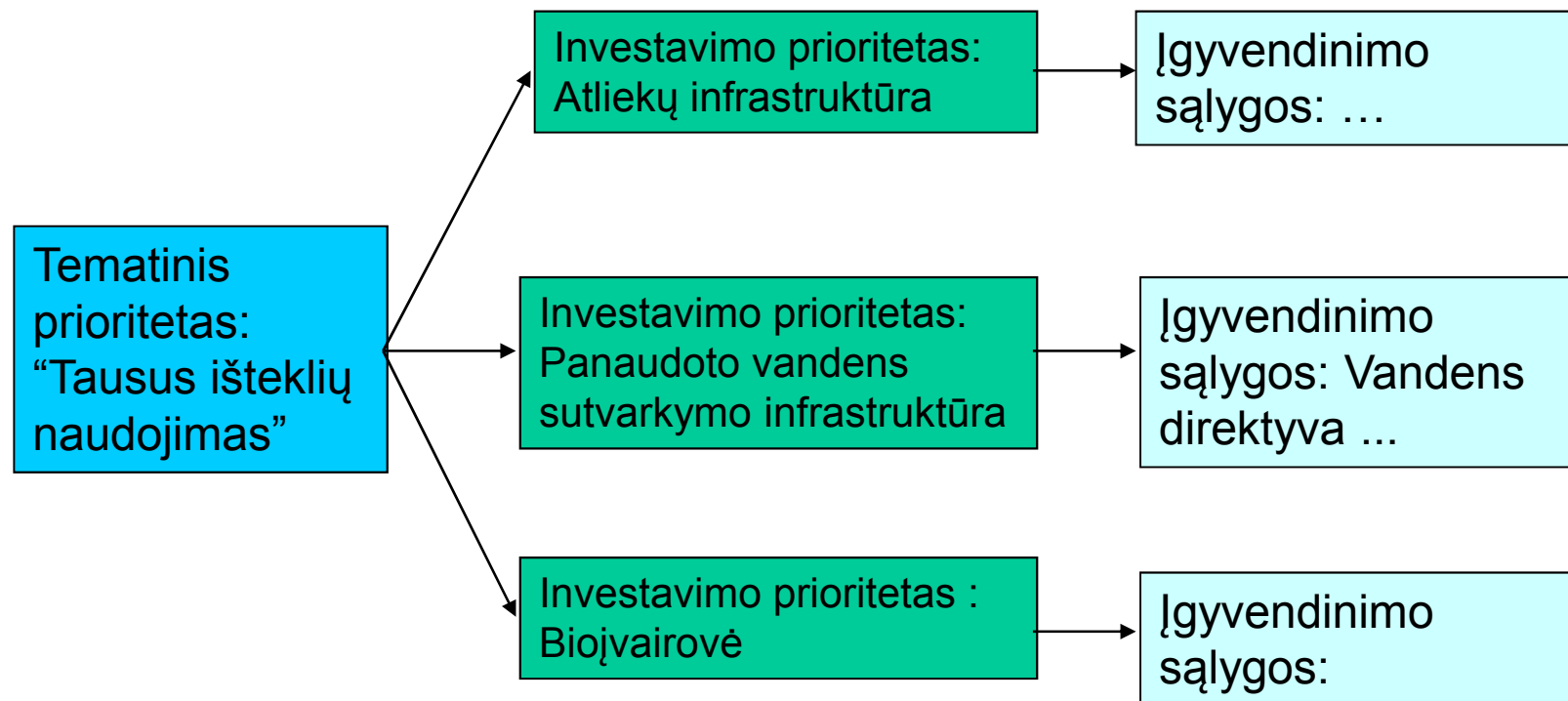
Išteklių sutelkimo požiūrio elementai:

Įgyvendinimo sąlygos (*angl. Conditionalities*)

- 3 tipai:
 - makroekonominės sąlygos: ES Sanglaudos politikos efektyvumui svarbi tinkama makroekonominė politika, palanki mikroekonominė aplinka ir tvirtas institucinis pagrindas
 - ex-ante (išankstinės) sąlygos: Kiekvienam tematiniam prioritetui numatomi pagrindiniai įgyvendinimo sąlygų principai pvz., susiję su ES tesės aktų perkėlimu į nacionalinę teisę, ES strateginių projektų finansavimu arba administraciniais vertinimo ir instituciniais pajėgumais
 - struktūrinių reformų sąlygos: pavyzdžiui: vandens kainodaros politikos įgyvendinimas, nacionalinė atliekų strategija prioritetą teikia atliekų prevencijai, perdirbimui ir antriam panaudojimui
- Įgyvendinimo sąlygos nesietinos su rezultatais, bet su išankstinėmis sąlygomis!
- Dėl konkrečių įgyvendinimo sąlygų bus susitariama su kiekviena valstybe nare ar regionu priklausomai nuo institucinės sąrangos
- būtina sąlyga išmokant Sanglaudos paramą pradžioje programavimo periodo arba peržiūros metu gali būti atitikimas įgyvendinimo sąlygoms

Tematiniai prioritetai, investavimo prioritetai / Įgyvendinimo sąlygos (*angl. Conditionalities*)

LIETUVOS PAŽANGOS STRATEGIJA „LIETUVA 2030“

Pagrindinės pažangos kryptys

- *Vizija: Lietuva – tavo sėkmės šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti*
- *Strategija Lietuva 2030 – yra ilgalaikio planavimo dokumentas*
- *Kiti planavimo dokumentai turi būti suderinti su strategijos Lietuva 2030 nuostatomis*
- *Strategijai įgyvendinti yra rengiama Nacionalinės pažangos programa*
- *Strategijos tikslų pasiekimas išreiškiamas jos įgyvendinimo pažangos rodikliais siekiant rezultatų iki 2030 m.*
- *Tarpinės rodiklių reikšmės – siekiami rezultatai iki 2020 m.*

ES paramos galimybės aplinkosaugai po 2013 m.

Privalumai

- **Aplinkosauginiai projektai finansuojami iš Sanglaudos fondo Europos regioninės plėtros fondo ES Iniciatyvos (LIFE+)**
- **Aplinkosaugos finansavimas numatytas ES dokumentuose (ypatingai svarbi sąsaja su Tvaraus augimo prioritetu):**
 - EK komunikatas dėl ES biudžeto peržiūros**
 - ES 2020 strategija**
 - ES 2020 strategijos pavyzdinėse iniciatyvos**
 - Europos strategijos integruotos gairės**
 - Nacionalinės Reformų Programos projektas**
- **ES linkusi finansuoti aplinkosauginius projektus jei pastarųjų tikslas ES teisės (pvz., direktyvų) įgyvendinimas.**

Trūkumai

- **Didėjanti konkurencija dėl ES paramos**
- **Ilgas aplinkosauginių projektų įgyvendinimo laikas, todėl santykinai ilgai nematomi investicijų į aplinkosaugą rezultatai**
- **Planuojamas didesnis energetikos infrastruktūros finansavimo scenarijus galimai Sanglaudos fondo arba Europos regioninės plėtros fondo sąskaita (Lietuvoje energetika yra prioritetas)**

Ačiū už dėmesį